Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на правосъдието	**Нормативен акт:** **Проект на Закон за изменение и допълнение на Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИД на ЗИНЗС).**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Емилия Александрова, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерството на правосъдието, ел. поща: Em_Aleksandrova@justice.government.bg Юлиан Ангелов, старши експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерството на правосъдието, ел. поща: y_angelov@justice.government.bg	**Телефон и ел. поща:** **02/ 9237 314** **Телефон и ел. поща:** **02/ 9237 591**

1. Проблем за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1: „Липса на нормативна уредба за създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за настаняване на осъдените лица в унисон с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело, и подобряване на нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията.“

Причините за възникване на проблема са продиктувани от динамиката на потребностите в областта на пенитенциарната политика, която изисква тяхното навременното съобразяване с регулираните обществени отношения с цел подобряване на рехабилитацията на осъдените лица по време на изпълнение на наказанията. Налице е необходимост да бъдат създадени съвременни условия за настаняване на осъдените лица в унисон с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело, като същите бъдат съобразени с препоръките на Комитета за предотвратяване на изтезанията (КПИ) и решенията на Европейския съд по правата на човека.

Към настоящия момент не е налице законова уредба за създаването на преходни отделения в затворническите общежития от открит тип, за да може да се помогне на лишените от свобода по-лесно да влязат в обществото. Липсата на институт, насочен към лица с криминални прояви или злоупотреба с наркотици, възпрепятства лишените от свобода по-добре да се научат на необходимите умения за реинтеграция в обществото и за да могат да осъществяват пълноценна грижа за себе си.

На следващо място промените произтичат и от необходимостта за подобряване на правната рамка, свързана с цялостното функциониране на пенитенциарната система, както и осигуряване на правата на лишените от свобода. Също така следва да се осигури въвеждане на чуждестранния опит при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения - halfway house, като безспорно законодателната уредба в тази област е необходима, както и подобряване на нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията, като по този начин ефективно ще бъдат прилагани европейските стандарти при третирането на осъдените лица и в пълен обем ще бъдат осигурени техните права.

Необходимо е да бъдат създадени преходни отделения, в които с условията и помещенията са близки до семейната среда, и лишените от свобода да могат да се адаптират по-лесно към връщането им навън в обществото. С първите стъпки по въвеждането на преходните помещения (halfway house) в пенитенциарната система у нас се поставя основата на нова социално-интеграционна концепция за подготовка на лишените от свобода. Тя цели адаптирането и включването им в обществото след освобождаването им, като този модел ще се прилага в процеса на реинтеграция на лишените от свобода именно в периода, в който те все още се нуждаят от подкрепа. Търсеният резултат е намаляване на риска от рецидив, за разлика от случаите, в които лишените от свобода биват освобождавани директно. Подобни програми за реинтеграция са познати и се ползват активно в световен мащаб от години.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство и/или чрез въвеждане само на нови технологични възможности. Необходими са изменения и допълнения в ЗИНЗС, чрез които ще бъде въведен чуждестранния опит при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения (halfway house), каквато безспорно са необходими в нормативната рамка.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема.

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като към настоящия момент липсва законова уредба относно преходните помещения (halfway house). Създаването на преходни отделения в затворническите общежития от открит тип налага необходимостта от законодателни промени в ЗИНЗС, където същите следва да бъдат регламентирани. На следващо място промените произтичат и от необходимостта за подобряване на правната рамка, свързана с

цялостното функциониране на пенитенциарната система, както и осигуряване на правата на лишените от свобода.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

С предложените изменения и допълнения в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража ще бъде утвърден съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система, в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и европейските правила за затворите.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

През 2019 г. е извършена последваща оценка на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража за периода 2016-2018 г., която е публикувана на Портала за обществени консултации. Съгласно изводите и препоръките от направената последваща оценка, бъдещите нормативни промени в ЗИНЗС следва да имат за цел постигането на максимален синхрон и съответствие между националното законодателство от една страна и международните изисквания и стандарти, добрите практики и работещите механизми, свързани с пенитенциарната система, от друга.

2. Цели:

Цел 1: „Подобряване на нормативната уредба свързана с дейността по изпълнение на наказанията и създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за осигуряване на условия за по-добра реинтеграция на лишените от свобода в съответствие с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело.“

Предложените изменения и допълнения на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража имат за цел да осигурят въвеждане на чуждестранния опит при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения (halfway house), като безспорно законодателната уредба в тази област е необходима. Целта на тези преходни отделения е в условия и с помещения, близки до семейната среда, лишените от свобода да се адаптират по-лесно към връщането им навън в обществото.

На следващо място, предложените промени в проекта на акт имат за цел да подобрят нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията, като по този начин ефективно ще бъдат прилагани европейските стандарти при третирането на осъдените лица и в пълен обем ще бъдат осигурени техните права. В тази връзка предложените промени имат за цел да завършат административната структура на ръководните длъжности в ГДИН чрез законодателно уреждане на изискванията за заемане на длъжността началник на районна служба „Изпълнение на наказанията“, да създадат допълнителни възможности за провеждане на срещи на лишените от свобода с техните защитници с цел допълнителна защита на техните права, разширяване на кръга от дисциплинарни нарушения, свързани със засягане на личностния интегритет на служителите в ГДИН, целящи защита на техните права и законни интереси, както и промени в действието на

пробационните съвети, чиято цел е осигуряване на оперативност при провеждане на заседанията, което е от първостепенно значение за ефективността при изпълнение на наказанието „пробация“.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

- Министерският съвет;
- Министерството на правосъдието;
- Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“;
- Главна дирекция „Охрана“;
- Органите на съдебната власт – съдии, прокурори, следователи;
- Министерството на вътрешните работи;
- Осъдени, обвиняеми и подсъдими лица;
- Адвокатите, предоставящи защита по наказателни дела, делата по обжалване актовете и отговорността на специализираните органи по изпълнение на наказанията;
- Организации и юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в обществена полза;
- Международните държавни органи и неправителствени организации осъществяващи контрол и наблюдение върху дейността на органите по изпълнение на наказанията.
- Работодателски организации и образователни институции, подпомагащи включването на лишените от свобода в трудова дейност, образование, както и придобиване и повишаване на тяхната професионална квалификация.

Поради спецификата на регулираните с проекта на нормативен акт обществени отношения в областта на наказателно-изпълнителното право не е възможно да се посочи точен брой на потенциалните заинтересовани страни.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: „Необходимост от създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за настаняване на осъдените лица в унисон с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело, и подобряване на нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията.“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко касаят дефинирания проблем. Констатирания проблем ще продължи да съществува и определените цели няма да бъде постигнати. Създаването на преходни отделения в затворническите общежития от открит тип няма да бъде предвидено в ЗИНЗС и няма да бъде подобрена правната рамка, свързана с цялостното функциониране на пенитенциарната система.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При неприемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража положителни въздействия върху заинтересованите страни не се очакват.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С неприемането на изменения и допълнения на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, няма да се осигурят условия за въвеждане на чуждестранния опит и европейските правила при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения (halfway house).

Няма да бъде променена нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията, като по този начин няма да се осигури по-ефективно прилагане на европейските стандарти при третирането на осъдените лица и гарантиране на техните права.

Няма да бъдат създадени преходни отделения с условия близки до семейната среда, което ще е пречка за по-лесното адаптиране на лишените от свобода към връщането им навън в обществото.

Няма да бъде извършена промяна в административната структура на ръководните длъжности в ГДИН чрез законово уреждане на изискванията за заемане на длъжността началник на районна служба „Изпълнение на наказанията“.

Няма да се създадат допълнителни възможности за провеждане на срещи на лишените от свобода с техните защитници с цел допълнителна защита на техните права.

Няма да се разшири кръгът от дисциплинарни нарушения, свързани със засягане на личностния интегритет на служителите в ГДИН, целящи защита на техните права и законни интереси, както и промени в действието на пробационните съвети, чиято цел е осигуряване на оперативност при провеждане на заседанията, което е от първостепенно значение за ефективността при изпълнение на наказанието „пробация“.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не оказва въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

При този вариант административната тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2: „Нормативни промени“:

Описание:

С предложените изменения и допълнения в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража ще бъде утвърден съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система, в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и европейските правила за затворите.

Ще се допринесе за осъществяване на политиката по изпълнение на наказанията, като се осигури прилагането на европейските правила при третирането на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

Усъвършенстването на институциите на наказателно-изпълнителната система е необходима предпоставка за хуманно третиране на закононарушителите и гаранция за спазването на правата на човека.

Предложените изменения и допълнения на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража имат за цел да осигурят въвеждане на чуждестранния опит при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения (half way house), като безспорно законодателната уредба в тази област е необходима. Целта на тези преходни отделения е в условия и с помещения, близки до семейната среда, лишените от свобода да се адаптират по-лесно към връщането им навън в обществото.

На следващо място, предложените промени в проекта на акт имат за цел да подобрят нормативната рамка, свързана с дейността по изпълнение на наказанията, като по този начин ефективно ще бъдат прилагани европейските стандарти при третирането на осъдените лица и в пълен обем ще бъдат осигурени техните права. В тази връзка предложените промени имат за цел да завършат административната структура на ръководните длъжности в ГДИН чрез законодателно уреждане на изискванията за заемане на длъжността началник на районна служба „Изпълнение на наказанията“, да създадат допълнителни възможности за провеждане на срещи на лишените от свобода с техните защитници с цел допълнителна защита на техните права, разширяване на кръга от дисциплинарни нарушения, свързани със засягане на личностния интегритет на служителите в ГДИН, целящи защита на техните права и законни интереси, както и промени в действието на пробационните съвети, чиято цел е осигуряване на оперативност при провеждане на заседанията, което е от първостепенно значение за ефективността при изпълнение на наказанието „пробация“.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С предложените промени ще бъдат постигнати целите на наказателно-изпълнителната дейност и ще се осигурят условия за въвеждане на чуждестранния опит и европейските правила при подготовка на лишените от свобода за живот на свобода чрез въвеждането на преходни отделения (halfway house). С измененията и допълненията в нормативната рамка, свързана с

дейността по изпълнение на наказанията, ще бъдат подобрени условията на бит и живот в местата за лишаване от свобода, като по този начин ефективно ще бъдат прилагани европейските стандарти при третирането на осъдените лица и в пълен обем ще бъдат осигурени техните права.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма идентифицирани негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не оказва въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

Не оказва влияние върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3: „Ненормативна намеса“:

Описание:

Вариант 3 предполага разрешаване на идентифицирания проблем чрез изготвяне на методически указания в тази насока. Този вариант не може да преодолее посочения по-горе проблем. Необходимо е същият да бъде решен с изменения и допълнения в нормативния акт.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант. При неприемане на проекта за изменение на нормативния акт положителни въздействия не се очакват.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С приемането на този вариант за действие няма да бъде преодолян констатираният проблем.

Няма да се постигне стратегическата и оперативните цели на политиката по изпълнение на наказанията и няма да се осигури прилагането на европейските правила при третирането на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не оказва въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

При този вариант административната тежест не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

	Вариант „Без действие“	**Вариант 2**	**Вариант 3**	**Вариант n**

	Ефективност	Цел 1: „Подобряване на нормативната уредба свързана с дейността по изпълнение на наказанията и създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за осигуряване на условия за по-добра реинтеграция на лишените от свобода в съответствие с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело.“	3	1	3		
	Ефикасност	Цел 1: „Подобряване на нормативната уредба свързана с дейността по изпълнение на наказанията и създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за осигуряване на условия за по-добра реинтеграция на лишените от свобода в съответствие с изискванията на	3	1	3		

	европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело.“				
Съгласуваност	Цел 1: „Подобряване на нормативната уредба свързана с дейността по изпълнение на наказанията и създаване на преходни отделения (halfway house) в затворническите общежития от открит тип за осигуряване на условия за по-добра реинтеграция на лишените от свобода в съответствие с изискванията на европейските норми и стандарти в областта на пенитенциарното дело.“	3	1	3	

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.n. По проблем n:

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.*

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Вариант 2: „Нормативни промени“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Проектът не предвижда промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми).

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Не се създават нови и не се засягат съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на нормативните промени.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Предложените нормативни промени не засягат пряко дейността на МСП, поради което прилагането на предложените нормативни промени няма да има въздействие върху тях.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации в съответствие с изискванията на чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

……..……
…….

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

1. https://lex.bg/bg/laws/ldoc/21356270673
2. https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135661301
3. https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=234

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража;

2. Правилник за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията и задържане под стража.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Любомир Талев – директор на дирекция „Съвет по законодателство‘‘

5.8.2024 г.

X

Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev